

de natuur en milieufederaties

Contactpersoon: A.F. de Savornin Lohman,
Natuur- en milieufederatie Noord-Holland,
Kleine Tocht 4a, 1507 CB Zaandam

Betreft: Internetconsultatie Aanvullingsbesluit bodem

Voorlopige zienswijze op het Aanvullingsbesluit bodem

Geachte Minister,

Dank voor de gelegenheid om in het kader van een Internetconsultatie een zienswijze in te dienen op het Aanvullingsbesluit bodem. Wegens omstandigheden lukt het de organisaties van de Groene 11 niet om bij het einde van de consultatietermijn (11 september 2018) een definitieve zienswijze in te dienen. Uw heer Merx heeft te kennen gegeven, op ons verzoek, dat een week uitstel mogelijk is als binnen de termijn een zienswijze op hoofdlijnen wordt ingediend. Bij deze verzoeken wij om een week uitstel voor het indienen van de definitieve zienswijze. Aan welk internetadres kunnen wij de definitieve zienswijze richten?

In het onderstaande volgt bovengenoemde zienswijze op hoofdlijnen, die het karakter heeft van een aanduiding van de onderwerpen, de algemene richting van de zienswijze en de bij de organisaties levende zorgen en vragen omtrent de regelgeving en (a.s.) uitvoering. Waarbij zij aangetekend dat de definitieve zienswijze, nu de termijn is verlengd, uiteindelijk door meer organisaties van de Groene 11 zal kunnen worden ondertekend. Daarmee heeft de Minister dan een breder beeld van de bij de natuur- en milieu organisaties levende opvattingen.

Zienswijze op hoofdlijnen:

Minimaal behoud van het beschermingsniveau; beperking tot chemische kwaliteit is gemiste kans

In algemene zin dringen wij aan op minimaal behoud van het (rechts-)beschermingsniveau, wat ook een van de door de regering (en voorgaande kabinetten) uitgesproken uitgangspunten is van de Omgevingswet. Desalniettemin leven er bij ons op dit punt zorgen over dit Aanvullingsbesluit, hetgeen wij in het onderstaande op specifieke onderdelen zullen toelichten.

Minimaal behoud is nodig, maar een werkelijk gezonde bodem is meer dan dat: het ontbreken van ambities m.b.t. fysische en ecologische kwaliteit van de bodem is een gemiste kans (*nader toe te lichten*).

Specifiek brengen wij het volgende onder uw aandacht:

Vervangen concrete regels door specifieke zorgplicht creëert onduidelijkheid en verhoogt uitvoeringslasten

De specifieke zorgplicht “vervangt voorschriften die voor een initiatiefnemer vanzelfsprekend (zouden moeten) zijn. Maar, aldus de Raad van State in haar consultatiereactie, het voldoen aan concrete voorschriften is eenvoudiger dan het voldoen aan een specifieke zorgplicht waaraan een zekere vaagheid (in termen). Wij pleiten voor minimaal een vindplaats voor dergelijke maatregelen, naar analogie van de “erkende maatregelen” in het Activiteitenbesluit.

Afweging tegen andere belangen

Bodembescherming wordt bij omgevingsplan en omgevingsvergunning onderdeel van de totale activiteit, en afgewogen tegen andere prioriteiten. Hierin schuilt een risico voor verlaging van het beschermingsniveau, zonder dat duidelijk is hoe dit risico wordt voorkomen of beperkt.

Bevoegd gezag bij gemeentes: is de kennis aanwezig, overzicht verdwijnt

Waar nu het bevoegd gezag de provincie is, wordt dat in de meeste gevallen de gemeente. Is er bij met name de kleinere gemeentes genoeg kennis aanwezig over deze specialistische materie? Zal er nog een overzicht zijn van in de provincie aanwezige verontreinigingen en saneringen?

Saneringen met het oog op grondwaterkwaliteit: eindverantwoordelijkheid, ambitieniveau en aanspreekpunt onduidelijk

Het is niet meer duidelijk welk bestuursorgaan (provincie, gemeente, waterschap) verantwoordelijk en kaderstellend is. Het “prevent en limit” principe van de Kaderrichtlijn Water, van belang (mede) om de risico’s te beheersen van verontreinigingspluimen (uit puntbronnen en verontreinigde grond) moet in overleg tussen de diverse overheden invulling gaan krijgen; echter algemene rijksregels ontbreken, en in de wet zien wij geen duidelijke afbakening en toedeling van verantwoordelijkheden. De voorgestane “gebiedsgerichte en integrale aanpak” is mede afhankelijk van privaatrechtelijke afspraken met burgers en bedrijven. Met dat al is de eindverantwoordelijkheid niet meer duidelijk belegd, het ambitieniveau gevalsafhankelijk en ontbreekt een eenduidig aanspreekpunt voor burgers en maatschappelijke organisaties.

Vermindering rechtsbescherming

Doordat voor een groter aantal bodemactiviteiten een meldingsplicht in plaats van een vergunningplicht gaat gelden (zonder mogelijkheid van bezwaar en beroep), en de verantwoordelijkheden tussen bestuursorganen gemeenschappelijk, en dus diffuser worden, wordt de rechtsbescherming van burgers en milieuorganisatie op dit dossier minder. Aangezien bodem en grondwater een breed algemeen belang vertegenwoordigen - al was het maar omdat wij een deel van ons drinkwater uit de bodem betrekken en de bodem de basis vormt voor de landbouw – moet met name op dit dossier de rechtsbescherming ten minste gelijk blijven.

Meststoffen en bestrijdingsmiddelen

Voor de regels omtrent aanwending van meststoffen en andere stikstofhoudende verbindingen blijft de Minister van LNV het bevoegd gezag. Dit gaat in tegen het algemene uitgangspunt van de Omgevingswet van “decentraal, waar mogelijk”, wat juist ook in de overige onderdelen van het Aanvullingsbesluit in het principe van “lokaal maatwerk” is uitgewerkt. Het is de Natuur- en milieu organisaties niet duidelijk waarom dit beginsel hier dan niet zou gelden, temeer daar de stikstofopgave lokaal zeer verschillend is. Wij pleiten er dan ook voor hier provincies en waterschappen meer bevoegdheden te geven, temeer daar deze bestuursorganen verantwoordelijk worden gehouden voor het halen van de KRW-doelen. Ook de drinkwaterwinningen verplaatsen steeds meer naar diepe grondwaterpakketten, omdat o.a. de nitraatgehaltes op 80 meter diepte steeds hoger worden. Juist op dit dossier zou dus maatwerk mogelijk moeten zijn, waarbij de wetgever uiteraard borg staat voor het *minimale* beschermingsniveau dat voortvloeit uit Europese wetgeving en beleidsambities op rijksniveau.

Een vergelijkbare systematiek zou in de optiek van de natuur- en milieu organisaties kunnen en moeten gelden voor de toepassing van bestrijdingsmiddelen.

Afzwakken beschermingscriterium

Het “belang van de bescherming van de bodem” wordt beperkt tot te gevolgen voor de volksgezondheid, en niet meer de gevolgen voor mens, plant, dier en verspreiding zoals nu in de Wet bodembescherming, ten koste van het beschermingsniveau

**Toegenomen taken en verantwoordelijkheden waterschappen voor grondwaterbeheer
onduidelijk**

Nader toe te lichten

Handhaven criterium “schoon en onverdacht” voor toepassing tarragrond in natuurgebieden

Nader toe te lichten

**Vervangen vergunnings- door meldingsplicht (o.a. voor grond-, mest- en slibstromen) vergt
grotere handhavingsinspanning en gaat ten koste van de rechtsbescherming**

Nader toe te lichten

Ontbreken eisen lozingen afvalwater van grondwatersaneringen

Nader toe te lichten

Afstemming waterwingebieden en innamepunten

In onze reactie op de Aanvullingswet bodem hebben wij aandacht gevraagd voor deze afstemming. Wij missen regelgeving m.b.t. (historische) verontreinigingen rondom de innamepunten voor oppervlaktewater.

Implementatie van grondwaterbeschermingszones in provinciaal en lokaal omgevingsbeleid.

Uit RIVM (270005001/2014) komt een tekortschietende implementatie naar voren. Wij missen een instructieregel hiervoor in het Aanvullingsbesluit.

Uiterlijk 18 september a.s. volgt de definitieve zienswijze,
Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Sijas Akkerman
Directeur Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland

Mede namens Vereniging Natuurmonumenten